

PRO MEMORIA

Liturgia Sacra 22 (2016), nr 1, s. 257–259

KS. MATEUSZ POTOCZNY
Opole, UO

KS. PROF. PETRUS YOUSIF (1936–2015)

W przestrzeni każdej dziedziny nauki znajdują się wielcy ludzie, których nazwiska kojarzone są nie tylko w środowisku lokalnym, ale również daleko poza nim. Obok nich są też tzw. „cisi badacze”, którzy — choć wykonują niezwykle istotną pracę i przyczyniają się do rozwoju nauki — całe życie pozostają w cieniu, ciesząc się drobnymi i zwyczajnymi okolicznościami codzienności. Do grupy takich właśnie cichych i jednocześnie wielkich ludzi liturgii z całą pewnością należał zmarły 17 grudnia 2015 r. w Paryżu w wieku 79 lat iracki duchowny, korepiskop Petrus Yousif.

Urodził się 4 lipca 1936 r. w Karemlash, nieopodal Mosulu w Iraku. W wieku trzynastu lat wstąpił do Niższego Seminarium Duchownego w Mosulu, a następnie — w 1953 r. — rozpoczął bezpośrednie przygotowanie do kapłaństwa, odbywając studia w Wyższym Seminarium Duchownym przy Papieskim Kolegium Urbaniańskim w Rzymie. Również w Wiecznym Mieście, 22 grudnia 1960 r., przyjął święcenia kapłańskie. W 1961 r. uzyskał dyplom z mariologii na rzymskim Wydziale Teologicznym *Marianum*, zaś w 1962 r. obronił pracę doktorską z teologii w Papieskim Uniwersytecie *Urbanianum*.

Po powrocie do Iraku pełnił funkcję proboszcza katedry chaldejskiej Mart Meskinta w Mosulu. Jednocześnie był sekretarzem arcybiskupa tego miasta oraz wykładowcą liturgiki i teologii dogmatycznej w miejscowym dominikańskim Wyższym Seminarium Duchownym. W latach 1968–1970 wykładał również język francuski

na Uniwersytecie Mosulskim. Od 1970 r. przez trzy lata pełnił funkcję proboszcza nowej parafii chaldejskiej św. Efrema Syryjczyka w Mosulu. W 1973 r. przeniósł się do Francji, z którą związany był przez resztę swojego życia. Przez kolejne lata pełnił tu szereg posług duszpasterskich, m.in. jako kapelan sióstr *de Notre-Dame* w Grandbourg oraz duszpasterz i formator katechetów w Essone. W 1987 r. został wikariuszem patriarchalnym wiernych Kościoła chaldejskiego we Francji oraz rektorem francuskiej Misji Chaldejskiej i proboszczem parafii *Notre-Dame de Chaldée* w Paryżu.

Europejskie życie ks. Petrusa Yousifa nie ograniczało się jedynie do duszpasterstwa. Od samego bowiem początku prowadził on wykłady z zakresu liturgii chaldejskiej i teologii dogmatycznej w różnych ośrodkach naukowych. Na początku lat osiemdziesiątych związał się na stałe z Papieskim Instytutem Orientalnym w Rzymie, gdzie nieprzerwanie niemal do swej śmierci prowadził kursy i seminaria naukowe dla studentów różnych stopni. Ponadto wykładał w Papieskim Instytucie Katechetycznym w Nowym Jorku (1984–1985), w Syromalabarskim Papieskim Instytucie Orientalnym w Vadavathoor (Kerala, Indie, 1986) a także w Instytucie Katolickim w Paryżu (1992–2000).

Będąc wykładowcą ks. Petrus Yousif zdobywał dalsze kwalifikacje naukowe. M.in. w latach 1973–1974 ukończył kurs z literatury na Sorbonie, gdzie uzyskał także dyplom profesorski języka francuskiego; w 1975 r. uzyskał dyplom z języków biblijnych w Instytucie Katolickim w Paryżu; w 1976 r. — dyplom Wyższych Studiów Biblijnych na teże uczelni; 1979 r. — kolejny doktorat na Uniwersytecie w Strasburgu.

Studia i praca dydaktyczna ks. Yousifa nie przeszkadzała mu w prowadzeniu szeroko zakrojonych badań naukowych nad liturgią i dziedzictwem Asyryjskiego Kościoła Wschodu i Kościoła chaldejskiego. Publikował w wielu renomowanych czasopismach specjalistycznych (m.in. „*Orientalia Christiana Periodica*”, „*Parole de l’Orient*”, „*Syriac Dialogue*”, „*Journal of Assyrian Academic Studies*”). Był autorem wielu haseł encyklopedycznych m.in. w *New Catholic Encyclopedia* (Tokio 1998) i w *Dizionario Enciclopedico dell’Oriente Cristiano* (Rzym 2000).

W swoich artykułach naukowych ks. prof. Petrus Yousif zajmował się głównie kwestiami związanymi z dyscypliną sakramentalną Kościoła Wschodu. Choć podejmował problematykę wszystkich sakramentów to jednak najczęściej miejsca poświęcił Eucharystii. Jednym z głównych dzieł na jej temat jest bez wątpienia książka *L’eucharistie chez Saint Ephrem de Nisibe* (OCA 224, Roma 1984, ss. 437). Zmarły liturgista zostawił po sobie również liczne tłumaczenia syryjskich tekstów liturgicznych na języki nowożytne.

Choć literatura spuścizna autora jest imponująca, to jednak na szczególną uwagę zasługuje jedna pozycja książkowa, która jest owocem żmudnej pracy i stanowi niezwykle cenny materiał naukowy dla wielu badaczy liturgii. Chodzi miano-

wicie o książkę *A Classified Bibliography on the East Syrian Liturgy* (Rzym 1990, ss. 155), która stanowi nieocenione (i być może wciąż niedocenione) kompendium i zarazem kopalnię wiedzy z zakresu liturgii Kościołów syryjskich.

Zmarły ks. prof. Petrus Yousif był niezwykle serdecznym człowiekiem i takim zostanie z pewnością zapamiętany przez swoich studentów. Choć bez wątplenia był wielkim naukowcem, sam unikał określania siebie „profesorem”. W jednym z e-maili, jakie wymienił z autorem niniejszego wspomnienia, zamieścił kilka lat temu taki podpis: „Prof. Yousif, którego wszyscy nazywają... Ojcem! i tak jest lepiej”.

